

heemkundekring

DE
VONDER
asten-someren

SEPTEMBER 2009
15^e JAARGANG NR. 3

Redactie:

Ad Verrijt, Hemelberg 59, 5721 CP, Asten.
Piet Aarts, Anneke Blankennagel, Jac Jöris,
Ricus van Neerven en Gerard ten Thije

Penningmeester:

Jacques van Ooijen,
Pasakker 105, 5710 HT, Someren.tel. 493601.
Rek.nr. 14.80.77.897.

Gezinsabonnementen: HKK “De Vonder” € 24,00 per jaar.
Opgeven bij het secretariaat of het Heemhuis,
Molenstraat 10 te 5711 EW Someren

ISSN 1387-2079

INHOUD

Dat ging naar Den Bosch toe	pag. 3
Te voet dur Aasten	pag. 8
Wie was “Moendjes Graad”	pag. 13
Een wonderbaarlijke pastoor	pag. 16
Verhaal op rijm van Wim Berkers	pag. 17
Bluijssen Historie in een notendop	pag. 20
Landgoed Bluijssens Broek	pag. 32

*Bijgaand een oude foto uit begin jaren 1930. Dit is gescand van een glasnegatief, wat we onlangs in de HKK gekregen hebben. De naam van de familie is niet bekend, wel de schenker van de negatieven.
De vraag is wie zijn dit ??*

DAT GING NAAR DEN BOSCH TOE

Samen de boot in

Zaterdag 13 juni gingen we met een bus vol, bijna 60 personen, op weg naar Den Bosch. Op het programma stonden een rondvaart op de Binnendieze, een bezoek aan het museum de Bouwloods en tot slot een rondleiding in de Sint Jans kathedraal. Louis had voor prachtig weer gezorgd en had alle files verbannen naar de Randstad. In de bus mocht ik iets vertellen over Den Bosch. Ik wilde het niet hebben over de Binnendieze, dat had mijn broer al met verve gedaan in zijn lezing over de Binnendieze een week daarvoor. Nu bleek, dat dat een goed idee was geweest. Het volgende jaar willen we naar Breda ook dan willen we vooraf geïnformeerd worden over een highlight in Breda, die we dan daar gaan bezoeken.

De succesvolle dag werd weer traditioneel afgesloten met een etentje bij de Platte Vonder in Someren-Eind. Voor Louis van den Bosch was dit zijn laatste optreden, hij heeft het stokje doorgegeven aan Marijke Hollestelle. Louis bedankt en Marijke succes.

Mijn verhaaltje in de bus ging over het alom bekende lied ‘Dat gaat naar Den Bosch toe’.

Iedereen kent het liedje, deze ironische beurtzang. De melodie is zeker meer dan 200 jaar oud. We zongen het op onze schoolreises en andere uitstapjes.

De volledige tekst luidt:

Dat gaat naar Den Bosch toe

Zoete Lieve Gerritje (ZLG)

Dat gaat naar Den Bosch toe

Zoete Lieve Meid (ZLM)

(een variant op Onze Lieve Meid, was Lekker Lieve Meid)

Wie zal dat betalen ZLG

Wie zal dat betalen ZLM

D’n eerste boer d’n beste ZLG

D’n eerste boer d’n beste ZLM

Een oudere variant

Wat zullen we daar drinken ZLG

Wat zullen we daar drinken ZLM

Brandewijn met suiker ZLG

Brandewijn met suiker ZLM

Wie zal 't al betalen ZLG

Wie zal 't al betalen ZLM

Den eerste boer dé beste ZLG

Den eerste boer dé beste ZLM

Over deze tekst zijn allerlei hypothesen. Wie was toch die Zoete Lieve Gerrit. Was het een vrouw of een man? Hier is veel over geschreven en gefantaseerd. Na wat zoeken en wroeten heb ik enkele hypothesen en verzinsels gevonden.

Antoon van Duinkerken.

Hij heeft in 1948 de tekst als volgt uitgelegd. Hij kende ook de tekst waarin het brandewijn met suiker voorkomt. Brandewijn met suiker is een galgendrank. Dat er met **Hem** (dus een man) naar Den Bosch werd gegaan betekent niet veel goeds. Den Bosch bezat het recht van kapitale vonnissen en executies voor de vier kwartieren. De reis ging op kosten van de belastingbetaler (den eerste boer d'n beste) gevolgd door een galgenmaal en de brandewijn met suiker (verdoving).

Gerritje was dus vermoedelijk **een beruchte rover, brandstichter of moordenaar.**

In deze ironische beurtzang moest hij (Zoete Lieve Gerritje) afscheid nemen van zijn Zoete Lieve Meid.

Jan Bruens

Jan Bruens was een Bosschenaar en directeur van het VVV. Hij was op zoek naar een mooie publiciteitsstunt en kwam al snel uit bij het toen al zeer bekende lied van Zoete Lieve Gerritje. Maar de uitleg van Anton van Duinhoven kon hij niet gebruiken, wie promoot zulk een tuig en bedacht een **vrolijke Meierijse boerenmeid** die vrolijk naar

de Bosschemarkt ging met haar chaperonne (d'n eerste boer d'n beste). Hij legde deze hypothese voor aan Anton van Duinkerken die antwoordde dat hij deze uitleg zeker zo aardig vond. Op 14 november 1953 trok de vrouwelijke Gerrit feestelijk Den Bosch binnen en in 1958 werd het standbeeld van ZLG van Leo Geurtjens geplaatst bij de Binnendieze.

Wim Hilderink

In 1996 zegt Wim Hilderink uit Haaksbergen dat hij de ware identiteit van ZLG gevonden heeft. ZLG was een **criminele travestiet** uit Amsterdam. Hij had dit gevonden in het boek over banditisme in de Franse tijd van Florike Egmond. Vele roversbenden opereerden toen in Brabant en Holland. Een van deze ro-

versbenden was een Hollandse bende die regelmatig in Brabant op rooftocht ging. Gerrit Geesinck was daar lid van. Hij stond bekend als lekkere Gerrit en was in 1779 geboren in Amsterdam. In 1798 zat hij met zijn bende, na gedane arbeid, bij Clasina die een herberg had op de Pettelaar. Daar trad hij vaak op als traves-tiet en liep dan zingend, grappenmakend en verkleed als boerin met een mand met eieren rond. Hierdoor kreeg hij de naam Lieve Lekkere Gerrit. Het is niet uitgesloten dat hij tijdens zijn berovingen ook als verklede boerin te werk ging. In hetzelfde jaar werd hij opgepakt en in 1800 in Den Bosch terechtgesteld. Wim Hilde-rink motiveert zijn bewering extra omdat er ook een variant van het lied bekend is waarin, in plaats van Zoete Lieve Gerrit, ook Lieve Lekkere Gerrit werd gezongen.

Nog enkele andere

Verder zijn er verhaaltjes dat Gerrit een **bakker** is geweest die zoete gerritjes bakte en deze suikerbroodjes verkocht. Ook zou Gerrit wel eens een **koe** kunnen zijn die verkocht werd op de markt en de koop beklonken werd met een brandewijn met suiker. Gerritje zou v.l.g.s. Frans Babylon een **soldatenhoertje** zijn die haar diensten aan de Franse troepen aanbood.

Mijn interpretatie

Ik heb de stoute schoenen aangetrokken en nog een andere variant bedacht, die mijns inziens ook aardig is. Ik denk dat het een carnavalslied is. In den Bosch kent men tijdens carnaval Moeder Hendrien, zij is de huishoudster van Peer van den Muggenheuvel, de burgervader tijdens het carnaval. De rol van Hendrien wordt voor altijd vervuld door een man. Hij draagt een deftige boerenvrouwenkleding, compleet met Meijerijsche poffer. Dat deze rol vervuld wordt door een man, dit

is traditioneel correct omdat tijdens het carnaval de omgedraaide wereld geldt. In de stad Den Bosch is de officiële klederdracht een boerenkiel, ook hier de omgedraaide wereld, stedelingen die een boerenkiel aantrekken. Dus tijdens het carnaval gaan we naar Den Bosch toe, we zijn zelf Zoete Lieve Gerritje verkleed als boerin, we gaan daar natuurlijk brandewijn met suiker drinken en wie zal dat betalen, de eerste boer den beste en dat zijn we zelf. Die Zoete Lieve Meid zijn we ook weer zelf.

Tot slot

Jullie zien genoeg verhalen, wie de waarheid weet mag het zeggen. Aan de vrouwelijke Zoete Lieve Gerritje van Jan Bruens blijft iedereen de voorkeur geven. Zij blijft het symbool van de vrolijke, gezellige Meierijse boerin die naar Den Bosch ging. En ik denk dat over honderd jaar we nog steeds zullen zingen: “Dat gaat naar Den Bosch toe ZLG”. Wie weet, wie dan d’n eerste boer de beste is.

2009 Cees Verhagen

TE VOET DUR AASTEN

Verteld door **Piet Feijen**.

In de jaren 80 van de vorige eeuw wandelden leden van de Bond voor Ouderen onder leiding van hun voorzitter Piet Feijen, door Asten. Zij maakten een overzicht van Asten van ongeveer 1920 tot 1985. Velen van u zullen zich de mensen hun beroepen en hun eigenaardigheden nog wel herinneren. Ook de behuizingen en straten van die tijd. Al is het nog niet zo lang geleden er ligt hier misschien een taak tot navolging zodat ook het nageslacht aansluiting kan vinden met het huidige Asten. Van wat verloren ging en er bij kwam.

“Te voet dur Aasten, deel 2”

We slaon links af, “den Driehoek” in. Waor naw het magazijn van Spar Geers is, stond vruuger een dubbel woonhuis.

Nou ja, dubbel, mèr daor woonden wel twee gezinnen in. In de gevel, mi vur de deur de put mi de putmik, woonde Toon Michiels mi zin zuster Miet. Toon ha iets veldheerachtig over zich. Dè mocht ôk, want Toon waar ne oud-zouaaf of tewel Pauselijk soldaat. Of hij ooit Pauselijke troepen hi angevoerd, is ons nie bekend. Wel dat ie dur iedereen gerespecteerd wôrde en

dat wij as keinder baang waren, as hij mi zin sikske dur de klein

raomkes stond te loeren.

Gereneveerde historische panden van “den Driehoek”

In 't zelfde huis woonden Piet van der Heijden en Hanne Mikkers, zes keinder en daorbij was Janus Mikkers (opa) ôk nog in huis. Janus was een soort vrolijke marskramer, die zin kostje nog wel bijeen scharrelde dur mi kruiwagen en negotie den boer op te gao. Denkt daor nie te licht over, 't waar zwaor genôg dur dè los zand. 't Waar een schôn figuur! Hier tegenover stonden twee wa gaver huiskes. Ze staon er trouwens nog. In het èèn woonde Drieka Loomans en in het aander Hannus en Mie de Leeuw. Hun dochter Drieka, getrouwd mi Sjaak (Wiel) Gielissen, woonde in een schôn groot huis mi werkhuis er langs, 't was het schônste huis van den Driehoek. Dè kon ôk, want Sjaak was timmerman-aannemer en unne fijne vakman op de houtdraaibank, die via een groot wiel al trappend in beweging worde gebracht. Snapte naw den bijnaam? Het huis en werkplats zijn naw twee riant weuningen.

Den halve “Driehoek” worde in beslag genomen dur de Toren-

uurwerkfabriek van Bonaventura Eijsbouts. Hij woonde zelluf in de Torenstraat achter de Fabriek, waar naw Ben Eijsbouts woont. En dè 't mi "Tures-fabriek" al meer dan 100 jaor goe gegao is, is wel bekend en op de "Koninklijk" zijn we allemaol gruts.

Dè zijn we ôk op de klokken, die Aasten over de heel wirreld bekendheid hebben gegeven. Behalve zin zonen Johan en Gerrit werkte er: Bernardje Janssen, de secure boekhouwer en beheerder van de financiën, Hannes en Bert Mennen, Helmus Verberne, Johan van Veghel, Graard Bouwmans, Theodoor Paulissen. En ten slotte, as jong bruukske van een internaat-vakschool gekommen Basil Ampts. Hij waar nie alleen goe in fijn metaal bewerken, goe in wijzers en klokken maken, mer ôk as muzikant hâ tie grote begaafdheden. Um dà Tures het meeste aan de kerken (pastoor) leverde en den Deken nen organist noddig hâ, worde een en ander prettig geregeld en werd Basil de nieuwe organist vur veul jaore. Basil ging in pension bij de keinder van der Heijden en Tures von goe, dat ie ôk nog dur de week as organist beschikbaar was. De innigste boerderij in den Driehoek was die van Lens Loomans en Hanne Hoefnagels.

Firma Eijsbouts Anno 1872

't Was een groot auw geval mi potstal, karreschop, bakhuis, enz. In het aanglag de moestuin mi enkele fruitbeum en een drieske vur het perd. De grond lag her en der verspreid in veul percelen, o.a. waar naw de sportvelden zijn, in 't Root, op Sommerscamp, bij de Rootweg, Beatrixlaan en bij de Heerbaan. Omdè de boerde-rij nie groot was en Lens en Hanne een schôn taofel "kort-oren" hadde, moest er wâ bijverdiend wôrren en Lens ging voerman speulen, vur de burgerij in de Peel turf halen, vur den Boeren- bond vracht weg brengen. Latter waogde hij de grote stap en ging in kolen handelen. Toen moest er natuurlijk ne vrachtwagen kommen en zoon Jan wôrde den uurste chauffeur. De kolenhan- del is verdwenen, mèr twee gezonde expeditiebedrijven zijn er nog en ze vervoeren nog altijd klokken vur "Tures". Kijk dè is naw buurtschap! In het oudste huiske in den Driehoek - naw Loomans Expeditie - woonde an den inne kant Drieka van de Ven, de moeder van Fritse en de groutmoeder van Ties. Latter kwam Mientje den Dekker hier nog wonen.

An den andere kant moeder Catharien van Eijk mi Marie en Cato, de dochters en de zonen Bert en Hein, die mandenmaker waren bij de Fa. van Goch. Latter woonde er nog de familie Ceel Driessen, van Gansewinkel en Willem van den Eijnden. Deze lèeste kwam van de kouwe grond of wel van Lierop. Links tegenover huis "den Driehoek" waar Harrie van Hoek en Marie van Links naw wonen, stond het huis mi grote tuin van de familie van der Heijden. Tiggewôrrig zôn we zeggen een familie van P.T.T. ambtenaren, mèt toen zin we, dè Willem, Ceel, Sjaak en Tinus brievendragers waren. Ok hadde ze nog ooit brievedragers in de kost, zoas Jan van den Biggelaar. Umdè moeder Lien al op de honderd an ging, hân de dochters Mien en Sina de hand vol, want Basil Ampts waar d'r ôk nog in de kost en bovendien hân ze via de geminte een ouderloos pleegkind Sjef-Pierre. Ze kregen een klein vergoeding vur di menneke en Christiaan Vissers was as dorpsveldwachter toeziend voogd. De van der Heijdens waren goei mensen en Sjef-Pierre hâ 't slechter kunnen treffen.

We gaon nog iets wijter "den Driehoek" in en komen dan nog twee huize tegen. In het èèn woonde Toon en Coba Feijen, latter Mie Haazen en Willemke Smits en as léeste hi Piet van den Waarzenburg er gewônd. Toon Feijen was jaorenlang in de kerk de strengen Suisse mi sjerp en staf en mi persessie moest ie veurop lopen. Latter is Piet Arts Suisse geweest. In het andere huis woonden de Haazen's. Te weten Annemarie, Wilbert en Lowieke, die braaf vrijgezellen. Lowiekes been was vanwege het koudvuur in het ziekenhuis Calvarië in Maastricht afgezet. Vur ons keinder was dè iets biezunders. We hân op school bij mister ten Haaf wel geleerd, dè Maastricht de hoofdstad van Limburg was en vlakbij België en Duitsland lag, mèt meer weet hân we der ôk nie van. Lowieke was vur ons nen grote held: been kwijt en in Maastricht in Calvarië gelegen. En as ie dan mi veul fantasie zin sterke verhalen vertelde over zin verblijf daor, worden hij vur ons bekant een idool.

Jammer, dè een zwaor onweer mi bliksem 'n eind an zin leven

makte. Onder het eten sloeg den bliksem in en worde Lowieke getroffen. Ze zeggen, de 't staa in z'n protese de oorzaak was. Latter hebben in di huis nog gewoond Hannes en Hanne Lintermans, bruur en zuster en ôk nog Sjaak Zeegers. Naw woont er de familie Faasen-Verberne.

Wordt vervolgd

WIE WAS "MOENDJES GRAAD"

Gerardus van BUSSEL (Moendjes Graad), geboren op 27-10-1867 te Asten, overleden op 19-12-1923 te Asten op 56-jarige leeftijd.

GELEZEN IN "PEELBELANG" VAN ZATERDAG 22 DECEMBER 1923

Een algemeen doch nu juist niet zoo gunstig persoon heeft deze week hier het tijdelijke met het eeuwige verwisseld. De befaamde zwerver bijgenaamd Moentjes Graard, had zich in langen tijd weer niet in Asten laten zien totdat hij vorige week in zijne geboorteplaats arriveerde. Bij den landbouwer v.B. te Ommel had men hem hoewel nu juist niet met blijdschap permissie gegeven om in het hooi te slapen, de armoede en ontberingen door hem in de laatste zwerversjaren geleden, schenen hem echter zoodanig verzwakt te hebben, dat het stilletjes aan op een einde liep.

Graad was ziek en de dokter, door de welwillendheid van v.B. gewaarschuwd, achtte overbrenging naar het liefdegesticht noodig. Een veren bed werd op de kar gelegd, Graard op het veren bed en zoo ving de tocht aan. Naar het scheen was hij daarmee niet in zijn schik, althans Maandag was de weg van Ommel naar het dorp als bezaaid met veren uit het bed. In het liefdegesticht werd Graard direct liefderijk opgenomen, gereinigd en verzorgd, doch deze behandeling kon hem zijne krachten niet meer teruggeven, integendeel het werd erger met hem

en Woensdag na door de uitstekende zorgen van den Hoog Eerw. Heer Deken ook zijne ziel schoon gewasschen te hebben , trad de ellendige zwerver uit de aardsche zorgen in de eewige rust dit willen we tenminste hopen.

Gerardus was een Zwerver (Bijnaam Moendjes Graard) 13-02-1899 vertrekt naar Echt 28-05-1899 terug naar Asten uit Diepenveen 18-07-1899 vertrekt naar Swalmen 26-05-1902 vertrekt uit Helden 27-05-1902 vertrekt hij naar Rochefort (B) 19-05-1904 woont bij van Bussel als neef 07-04-1906 vertrekt naar Aarle-Rixtel 03-03-1909 09-09-1910 vertrekt naar München Gladbach

Akte 74 18 Mei 1899.

Gerardus van Bussel Johannes Zn. kloosterbroeder te Diepenveen testeerd. De erflater benoemt tot zijn enige algemene erfgenaam van zijn gehele nalatenschap den Heer Overste van het Missiehuis te Steijl. Verder legateert hij aan de overste van dat huis f 500.= om dit te besteden voor de uitbreiding der missiën in China. Aan zijn neven en nichten n.l. Hendrikus en Wilhelmus van der Loo, Francina van Oosterhout, Johannes Hoebergen, Hendrikus van Deursen, Antonius van Lieshout, Godefridus van Bussel, Gerardus van Bussel Jans zn. Johannes Janssen, Johannes Gorissen, Theodorus en Johannes Welten, Martinus Lintermans, Catharina van Bussel en Catharina Welten ieder een bedrag van f 50.=. Aan de Pastoor van Asten voor het doen celebreren van zielmissen een bedrag van f 500.=. Aan de pastoor van Ommel f 100.= voor zielmissen van erflaten en zijn overleden ouders. Tot uitvoerder van zijn laatste wil benoemt hij zijn neef Wilhelmus Hoebergen te Asten in het dorp. Aldus gedaan op mijn kantoor te Asten Notaris Adriaan Rovers. Gerardus overleed te Asten op 19 December 1923.

Zoon van;

Johannes van BUSSEL, Landbouwer, geboren op 15-01-1830 te Asten, overleden op 13-03-1897 te Asten op 67-jarige leeftijd.

Johannes koopt op 5-5-1867 een huis met erf en aangelaag, zijnde bouwland te Asten voor f 400.=.

Op 24-8-1869 worden zaken verkocht door de erven Welten, waaronder Johannes van Bussel.

Op 31-3-1870 vindt de boedelscheiding plaats van de nagelaten goederen van Dirk Welten en Hendrina van Vlerken.

Johannes van Bussel gehuwd met Maria Welten ontvangt daarbij 1/6 deel van f1282.= in contanten.

Gehuwd op 37-jarige leeftijd op 16-01-1867 te Asten met de 28-jarige Maria WELTEN, Landbouwster, geboren op 21-11-1838 te Asten, overleden op 18-03-1897 te Asten op 58-jarige leeftijd.

Uit dit huwelijk:

1. Gerardus (Moendjes Graad), geboren op 27-10-1867 te Asten (zie 1 op blz. 13).
2. Theodorus, geboren op 10-04-1872 te Asten, overleden op 12-04-1872 te Asten,
3. Hendrika, geboren op 23-08-1873 te Asten, overleden op 11-02-1876 te Asten,
4. N.N Geboren op 05-09-1877, overleden op 05-09-1877 te Asten.

EEN WONDERBAARLIJKE PASTOOR

Op 26 April 1739 werd te Vlierden Antony Vervoordeldonk geboren die voor priester studeerde en vanaf 1786 Pastoor was van Nederwetten tot zijn dood 13-07-1815. Over hem gaat een wonderbaarlijk verhaal, opgetekend door A.M. Frenken in: 'In MEMORIAAL' der dorpen en parochies Gerwen, Nuenen, en Nederwetten.

Om in zijn onderhoud te voorzien zou hij bijenkorven hebben gevlochten, één per dag. Toen hij eens druk aan het vlechten was zag hij uit zijn werkvertrek parochianen voorbij komen. Verbaasd daarover vroeg hij aan zijn dienstbode wat er gaande was. De meid antwoordde: "wel pastoor zit gij hier nog ! Gauw naar de kerk, het is zondag !". "Nietwaar !", hernam hij, wijzend op zijn korven, er staan er maar vijf ". Zij deed hem verstaan, dat het 's Maandags 'n Heiligendag was geweest en de pastoor haastte zich naar de kerk. Met de carnavalsdagen in Nederwetten werd er nog wel eens gelachen, er werden toen wel eens Bijenkorven in de bomen en de lichtmasten gehangen. Pastoor Vervoordeldonk heeft eens twee gouden Ampullen aan de kerk van Vlierden geschonken. (±) 1815

Verhaaltje van Marinus Vervoordeldonk Asten

VERHAAL OP RIJM VAN WIM BERKERS

WIR EFKES KEIND....!!! Door Wim Berkers, deel 2

Snipperbône en witmoes bewaarde we in steene potte,
op en rònd den hôgen-berg kônde ge uure ravelotte.
Ge waart de kunning te rijk as ge voerman munde speule,
Irst méést brèke vurdè ge begóóst te teule.
We prebeerde te loope op lig vèrrefblikke en hôg stelte,
'n goe geziej vrômme in ons huishaawe waar Katje Welten.
In de aaw jongesschool waar 't elk jaôr fancy-fair,
zag ik èrges nen bal ligge, dan gaf ik 'm 'n pèèr.
Busgôje, tawketrekke, de grabbeltón en 't rad van avontuur,
hôt in alle wunninge hong 'r nen huiszéegen an de muur.
Er zaate dik meer ratte dan kiepe in 't hennekot,
ôk al was der niemes thuis, de durre waare nôjt op slot.
Mi 'nen haawte rèèk moeste ge 't hoj 'n par kirre wèjne,
en van veul schoeffele krigde ge stids meer pèejne.
As ik èrges nie teege kôs waar dè lompeweg pôtje-hôke,
bèj 't ziej van ne lippel lèvertraôn moes ik al kôke.
Zèèjl, belatum of rooi zand op ne plevuize vloer,
d'n irste appel uit èjge boogerd waar dik nog stikkes zoer.
'n Stukske kwatta of 'n èjke as de juffraûw jörig waar,
vur de mister 'n par segrette of 'n goei segaar.
Van Goch màkte strohulze en bèj Tuures goote ze klokke,
èfkes lekker schelde en dan wegkruipe achter moeders rokke.
Um ôk de klèn èrpelkes op te ràape moeste ge hil diejp dabbe,
in veul uitgehàlde ekster-èèr zaate al kwabbe.
Vanaf Vàstelaôvend din we alle snoeperèj in 't vástetrummelke,
op de zulder stôn de wiég klaôr vur 't volgende hummelke.
Vur 't ète bidde we nen Onze Vadder en 'n Wisgegroeetje,
Mieke Leenen hà al tietjes en 'n hil lief snoetje.
De van Vaales zaatte ons geriggeld naô mi de riéjk,
van den róojen hond waarde ge 'n wèèk goé ziéjk.

Ge aat oew-èjge wel 's vâast an de boégende streuf,
 in de winter zaate oew hàànd vol kleuf.
 Slötje springe din we mi ne lange bônestaak,
 flesse, ringe en ne weckkittel vur den inmaak.
 'n Par kirres per dag moeste ge d'n hèrd uitkèrre,
 en vurdè ge mèjs zèjde, vural den èkker goé bèrre.
 Ne versleeten handdoek waar nog goe as schôtletslet,
 bij onze vader en ons moeder lag er 'n gehökte sprèj op 't bed.
 Kwaamde ge te laat thuis begôsse ons aawluij te keeve,
 mi stijfsel worde schòlleke en beddelakes gesteeve.
 We hân 'n schômmel, ne rekstok en ne wipwap in den tuin,
 tigde ongediërte en vur de saws zèjde we 'n rèjke juin.
 Kroesels en róój bizzinge zat in grutmoeders hof,
 sondes naô twi misse, de klèn familie en 't lof.
 Den irsten dag al 'n vuil vèg op ne krèk gewitte muur,
 an 'n flèr tigde oew ôre wende ge ôk op den duur.
 De Bietenbouwers, Gait-Jan Kroetmoes, Lubbert van Gortel,
 voetballe op en nivve de weg bèj Tinus van de Mortel.
 Vur 't lapwèrrek hân we 'n trapnèjmesien van Singer,
 op de ràànd van de waskittel stôn nen hauwte vringer.
 Mi tèk, mos en blààr boûwde we de schônste hutte,
 op Den Bult en in Bergsland wônde nogal wa trutte.
 Vur brimbézinge ginge we dik naô 't raaw-pèjke,
 um te schàtse zôchte we èrges 'n ondergeloopè wèjke.
 In de kast stônne gebèrste börde, keumkes zonder ôrre,
 s-Wèks vur Paôse pallemde de boere 't kôrre.
 Vur dag en dààw voere we naô de Pèl mi pèrd en kààr,
 naô de leste mis hàlde we ààchterum 'n mikske bèj van Baar.
 De Vivo, de Centra, de Végee, de Spar en de Gruijter,
 "Peterke Pech", waar 'n bietje ne rare snuiter.
 D'n ànréécht afschoere ging 't bèèst mi wa Vim.
 nen gebakke blik uit de Aô was èèn-en-al vlim.
 Hôst den hillen dag stôn der ne pot kookende koffie op 't fernuis,
 elke kir as 't hard donderde màkte we gaûw 'n kruis.

Mi sinterklôs krigge we 'n taaimènneke en 'n suikerbisje,

wà wèerde hà wôrde bewaard in 'n haawte segaarekisje.
 Karel-1, Karel-11, Hofnar, en Elizabeth Bas,
 mi hôgspringe waar ik wèl..., den bèeste van de klas.
 As we tórref ginge stêke màkte ons moeder ne knik bötteramme
 en 'n tuitje thee,
 in de schop hàn we nog 'n zèllef gemetselde plee.
 Ons meiskes droege 'n strik, ons moeder 'n knutje,
 snààchs spaòrsde ik min laakes en déèkes op 'n frutje.

Marinus Snijders, Lindestraat Asten, circa 1925

Krigge we ons zinneke nie begôsse we te simpe,
 in de winter zaate we nivve de kachel nog te krimpe.
 Nen buunder suikerbiete dunne kôstte hil wà kreum,
 worde oew klirre wà klèn, hadde ge altijd nog de zeum.
 In de kèrrek droeg 't vrouwvolk 'n muts, nen dòek,
 of 'n hoedje,
 mi carbeléeme moeste ge oppasse, dè waar 'n smirrig goedje.

Soeplippels, kleppers, 'n blokflöt en 'n mondmeziek,
wa 'n gehijs..., 'n onderbôks mi nen uitgeleuterde stiek.
Worde iemes bediend waar 't drij aôvende rôzekrans,
Jan "Piejp" tufte, dàacht ik, al vurbèj mi ne gruune Lanz.
As we ons èjge vervilde begôsse we wà te netse,
duurde dè wà lààng dan vroegde ge um 'n par klètse.
Fanteseere hitte vruuger,: "zànikke of aawbette",
daags vur Kòrsemus munde we mee 't stèlleke zette.
Dennetèk, kàrskes, mos en ne pak witte watte,
vur ne cent verkôchte ge al oew vratte.
Koole van Jan de Pôst, petròlium van Merinus van Empel,
hadde ge oew somme goé gemàkt dan krigde ge ne stempel.
In de vâaste vuulde veul mense z'n èjge 'n bietje flèps,
naô 'n hâllef uurke knikkere waar ik dik al wir kèps.
Ons meiskes din kàtseballe, taawkespringe en britsen,
onze vadder worde kaô as we bèj 't èète zaate te pitse.
Wordt vervolgd voor de Anhauwers.

BLUIJSSENS HISTORIE IN EEN NOTENDOP

Door G.Wijnen, boekhouder bij de Firma Bluijssen en uitgegeven
door de Firma Schriks

De firma Bluijssen werd opgericht in 1828 door Antoon Bluijssen, die drie zonen had, n.l.: Hannes, Willem en Jan, die in de zaak werden opgenomen. Zij hield zich bezig met de handel in boter en kruidenierswaren in het groot en had daarnaast ook vele jaren een winkel in Asten van kruidenierswaren en ellegoed (manufacturen). De afzet van de groothandel had plaats in het binnenland, maar ook – vooral wat boter betreft – in België, Duitsland en later ook in Engeland. De boter werd ingekocht van winkeliers, die deze verkregen in ruil voor winkelwaar van boeren, die zelf "bötterden"(karnden) in de "staand". Ook van specifieke boterhandelaars werd boter betrokken. Later werd de boter aange-

voerd en verhandeld op meerdere plaatselijke botermijnen. Nog weer later werd de aanvoer geconcentreerd op enkele grote botermijnen, o.m. Eindhoven. De inkoop van de kruidenierswaren, respectievelijk koloniale waren had meestal plaats in de aanvoerhavens Amsterdam, Rotterdam en Antwerpen. Geleidelijk werd de groothandel in kruidenierswaren opgeheven en concentreerde de firma zich uitsluitend op de handel in boter en op de exploitatie van de inmiddels opgerichte bontweverij in de vorm van huisindustrie.

Villa Familie Bluijssen

Omstreeks 1843 werd het voor die tijd grote fabrieksgebouw aan de tegenwoordige Julianastraat opgericht. (Tegenover de huidige videotheek). Een gedeelte werd voor woning ingericht. Het gebouw bevatte een grote kelder, parterre verdieping, 1^e bovenverdieping en 2^e bovenverdieping, met kleine ramen. In het gebouw werden ondergebracht: kantoor, garenmagazijn, fitskamer, scheerderij, waar de kettingen op houten scheerramen met de hand geschoren werden; deze kettingen werden tegelijk met het

inlaggaren aan de talrijke thuiswevers uit Asten, Someren, Deurne, Mierlo enz. uitgereikt. Verder een afdeling, waar de thuiswevers hun geweven stukken afleverden, annex opmaak-, meet-, verpakkings- en verladingsafdeling. De verzending geschiedde per kar (hoogkar), in hoofdzaak naar sluis XI en vandaar per trekschuit – later per boot – naar verschillende hoofdplaatsen van geheel Nederland. Na totstandkoming van de spoorwegverbinding vond het vervoer per kar plaats naar het station Deurne en vandaar naar de verschillende bestemmingen in Nederland. (Voor export heeft de weverij nooit gewerkt). Bekend is het gezegde van Hannes Bluijssen, bij vertrek van de fabriek van zulk een geladen hoogkar: “daar is weer ’n boerderijke aan verdiend”. Een boerderijke had in die tijd niet veel waarde. Bluijssen’s bontjes-vriesbont, haarlemmerbont, poolbont, beddebont, ginghams, baai, nassau’s, oxfords, seamoos, beddetijk, loostijk, stoelmat enz. genoten een zeer goede reputatie over het gehele land en hun deugdelijke kwaliteit en mooie kleuren (praktisch alléén indigo blauw en turks rood). In het begin der negentiger jaren – wat later dan in Helmond – werd de thuisweverij vervangen door de machinale (stoom) weverij, waarvoor een nieuw shedgebouw werd opgericht. In 1904 werd de weverij geliquideerd, mede door de omstandigheid dat Antoon Bluijssen, zoon van Jan Bluijssen en kleinzoon van de oprichter der firma, speciaal met het beheer der weverij belast, in 1901 gestorven was en zijn broers Willem en Johan zich weinig voor de weverij interesseerden. In het shedgebouw, waarin de weverij gevestigd was, werd toen de roomboterfabriek ondergebracht en hypermodern ingericht. De ruimte, die in het benedengedeelte van het hiervoor genoemde grote gebouw door de liquidatie der weverij en door het ontruimen van het bewoonde gedeelte vrijkwam, werd gebruikt voor inrichting van een geheel nieuwe kantoorruimte, ruim voldoende voor 20 personen.

Van de tweede generatie Bluijssen – Hannes (ongetrouwd) – Willem (getrouwd, geen kinderen) Jan (getrouwd, drie zonen en een dochter) – was Jan, die zijn broers vele jaren overleefde, veruit de

belangrijkste figuur. Hij was (in die tijd) niet alleen een groot industrieel, maar ook gedurende een lange tijd lid van Provinciale Staten en een aantal jaren buitengewoon lid van Gedeputeerde Staten. Ook was hij vele jaren lid van de gemeenteraad van Asten. Nadat in 1869 door de Fransman Mège-Mouriés de margarine uitgevonden was, werd deze in 1872 door Antoon Jurgens in Oss, als eerste in Nederland, geïntroduceerd, spoedig gevolgd door van den Berg, eveneens in Oss en even later door de firma A. Bluijssen.

De margarine paste uitstekend bij de uitgebreide boterhandel dezer firma. Bovendien gaf de fabricage van margarine als het ware een gedwongen aanleiding om roomboter te fabriceren. Margarine wordt immers gemaakt van ondermelk (afgeroomde melk), die onder toevoeging van vet, oleomargarine en olie (goedkope producten), wordt gekarnd. Uit de melk, die door de boeren in Asten en omliggende dorpen in kruiken per kar werd aangevoerd, werd roomboter bereid voor de al lang bestaande boterhandel en uit de ondermelk de margarine.

Vet en olie (in grote vaten) werden in hoofdzaak door handelaren in Rotterdam en Antwerpen geleverd. De toen en later voor bovengenoemde fabricage opgerichte fabrieksgebouwen, met ketelhuis-machinehuis en fabrieksschoorsteen waren tot 1961 nog in gebruik bij de Coöperatieve Zuivelhandel "De Oude Molen". Bij de fabricage van margarine moesten onder meer drie grote moeilijkheden overwonnen worden.

Ten eerste, de voorziening met grote hoeveelheden goed water; die geschiedde door het slaan van z.g. artesische buizen (putten). Ten tweede, de afvoer van grote hoeveelheden afvalwater en andere vloeistoffen; dit geschiedde door aanleg van een eigen rioleering, onder de akkers en weilanden door, van de fabriek naar de Astense Aa.

Ten derde, voor de fabricage van margarine is ijswater onontbeerlijk; hierin werd voorzien door 's winters uit sloten, vijvers en vennen enz. in Asten en omgeving en eventueel uit het kanaal grote hoeveelheden ijs bijeen te brengen. Om zolang mogelijk smelting te voorkomen, werd het opgestapeld tussen pakken turf-

strooisel. Het heeft tot ver in de negentiger jaren van de 19^e eeuw geduurd, voordat deze primitieve voorzieningen door de oprichting van een ijsfabriek (ingericht door een firma uit Parijs), door een uitbouw aan de tuinzijde van de margarinefabriek, afdoende werd vervangen. De margarinefabriek had een capaciteit van ca. 150 ton per week, maar deze hoeveelheid werd zelden bereikt.

NEVENBEDRIJF.

De verpakking van boter en margarine, vroeger uitsluitend in vaten en vaatjes leidde tot een belangrijk nevenbedrijf in het dorp Asten, n.l. meerdere kuiperijen. Het vervoer van de aanzienlijke kwantiteiten grondstoffen, brandstoffen en van de gefabriceerde goederen had plaats per boot naar en vanaf sluis XI, of naar en vanaf Helmond, of per spoor naar en van station Deurne. Het transport tussen Asten, sluis XI, Helmond en Deurne had plaats per kar. Het transport per tram van 1905, was voor de fabriek van weinig belang, omdat de doorverbinding van de tram naar de fabriek ontbrak en de overlading van boot en spoorwegwagens in tramwagens te Helmond te kostbaar en te ingewikkeld was. De afzet van margarine, zowel als van boter, had plaats aan de groothandel in Nederland en België, in kleinere hoeveelheden ook in Frankrijk, Duitsland en Denemarken, maar in grotere hoeveelheden vooral in Engeland. Later ook naar overzee, in blikverpakking.

De vooruitziende Jan Bluijssen wist in 1879 de Raad van Asten te bewegen, als hoofd der gemeenteschool een leerkracht te benoemen, die naast de hoofdakte ook L.O. Wiskunde, Frans, Duits en Engels bezat. Door de benoeming van A.F. ten Haaf had men de juiste man op de juiste plaats. Het beoogde doel werd bereikt. De school leverde meerdere goede krachten voor correspondentie, administratie en als steun voor de leiding der zaak. Hoezeer de firma A. Bluijssen bestond op financiële soliditeit, moge blijken uit een door Jan Bluijssen opgestelde afgeronde balans per 31-12 van één der 70er jaren; deze zag er ongeveer als volgt uit:

ACTIVA:

Fabrieken en terreinen

Machines inventaris, gereedschappen, voertuigen, paarden enz.

Diverse goederen f. 185.000,-

Vorderingen f. 98.000,-

Geld in kas f. 7.600,-

Tegoed bij banken f. 204.000,-

Waardepapieren (effecten) f. 198.000,-

f. 592.000,-

PASSIVA:

Schulden (alle schulden werden voor 31-12 afbetaald)

Kapitaal f. 592.000,-

(Privé is hierin natuurlijk niet begrepen; tot privé behoorde ook het in verhouding kleine bedrag in geld, dat inwoners van Asten en omgeving bij “Bluijssen” uitzetten).

Intussen waren de drie zonen van Jan Bluijssen – Antoon, Willem en Johan – in de zaak opgenomen en waren na de dood van hun vader in 1897 de enige vennoten van de – tegen de zin van Jan Bluijssen – gewijzigde firmanaam A. Bluijssen Zonen. De akte der vennootschap bevatte de bepaling, dat bij verschil van mening het oordeel van Willem Bluijssen beslissend zou zijn. Deze bezat inderdaad grote gave en werd vooral naar buiten, de eigenlijke leider van de zaak. Na de dood van zijn vader was hij enige jaren lid van de Provinciale Staten. Antoon behandelde de zaken van de weverij. Johan had – daar Willem veelal in het buitenland verbleef – de dagelijkse leiding van de boter- en margarinefabriek. Hij was een bijzonder goed kenner van deze producten en ook van de grondstoffen. Gedurende vele jaren was hij lid van de Raad van Asten. Antoon trouwde met M.A. Raijmakers uit Helmond. Willem bleef ongehuwd. Johan trouwde met Cath. van den Heuvel uit Geldrop.

EIGEN WINKELS.

In het begin der 90er jaren werd op initiatief van Willem Bluijssen begonnen met de exploitatie van eigen winkels min of meer in navolging van Lyons in Engeland. Dit was iets geheel nieuws op het continent en trok zeer de aandacht, niet alleen in Nederland maar ook ver daarbuiten. Begonnen werd met de verkoop van boter, margarine, kaas, eieren, maar geleidelijk werden ook koffie, thee en verdere kruidenierswaren in het verkoopschema opgenomen. Behalve door een groots opgezette reclame werd de verkoop gepousseerd door cadeaus (voornamelijk huishoudelijke artikelen) en door loterijen (gouden horloges en geldprijzen). Niet alleen in Nederland, onder “A. Bluijssen Zonen, Het wapen van Asten”, maar ook in België, onder “A. Bluijssen Zonen, Het wapen van Asten” en “A Bluijssen Fils Aux Armes d’Asten” en in Londen, onder “A, Bluijssen Sons, The Arms of Asten”, werden winkels gevestigd. De gehele onderneming maakte een geweldige opgang, zodat na de opening van de eerste winkel aan de Haarlemmerdijk in Amsterdam in het begin der 90er jaren, reeds in 1898 de 100ste winkel geopend werd aan de Guldenstraat in Groningen, om te stijgen tot de 144ste winkel in België omstreeks 1905.

De rentabiliteit van de winkels in België kreeg een zware slag door de heffing van invoerrechten op boter en margarine in 1897. De winkels in Zuid-Holland ressorteerden onder een centraal kantoor en magazijn in Rotterdam; de overige winkels in Nederland onder een centraal kantoor en magazijn in Amsterdam; de winkels in België onder een centraal kantoor en magazijn te Brussel, met bijkantoren te Luik en Antwerpen.

De Londense winkels, die omstreeks 1905 en bloc werden verkocht, hadden hun centraal kantoor en magazijn in Londen. De administratieve eindcontrole van het gehele complex vond plaats in Asten. Samengevoegde, wekelijkse statistieken van de verschillende afdelingen, die onafhankelijk van elkaar werkten, gaven de leiding snel een goed inzicht in de gang van zaken. Tussentijdse jaarlijkse balansen completeerden het geheel. Behalve genoemde kantoren was er nog een eigen kantoor in Glasgow en

een agentenkantoor in Manchester voor de groothandel, die met onverminderde kracht werd voortgezet. De omzet van de gehele onderneming – een gros aan winkels – beliep ca. 4 miljoen gulden per jaar; het aantal werknemers 3 à 400, waarvan ruim 100 in Asten.

Waar hier gesproken wordt van eigen winkels en eigen kantoren buiten Asten, wordt daarmee bedoeld onder eigen naam. De gebouwen als zodanig werden gehuurd. De omzet van koffie en thee gaf omstreeks de eeuwwisseling aanleiding voor de vestiging van een koffiebranderij en theepakkerij in Asten. In het gebouw, vroeger eigendom van de familie Schellings in de Julianastraat tegenover Bluijssens witte villa (nu cafe annex woningen), is enkele jaren een kaasfabriek gevestigd geweest onder leiding van een deskundige uit Friesland en vervolgens, gedurende korte tijd, een modern ingerichte groenteconservenfabriek.

De voormalige kaasfabriek van de Firma Bluijssen

Beide zaken bleken niet rendabel te zijn. Ter vermijding van invoerrechten, werd omstreeks 1903 een koffiebranderij opgericht

in het Belgische Neerpelt. Voerde de oude generatie – speciaal Jan Bluijssen – de zaak op financieel zeer solide basis, de jongere generatie sprong lossier met het vroeger verdiende en zo waardevolle geld om. Uit de voorgaande summier beschrijving zijn reeds belangrijke en kostbare investeringen vast te stellen.

Hieraan zijn ook nog de aanleg van elektrische verlichting (in 1906) en meerdere privé investeringen toe te voegen. In 1898 was de positie van de zaak plus privé in elk geval nog sterk genoeg, om aan de nieuw op te richten kerk in Asten het hoofdaltaar en de communiebank te schenken.

Na het overlijden van Mevrouw Jan Bluijssen-van den Dries in 1899 werd niet het gehele bedrag der erfenis, dat op de zaak betrekking had en vastgesteld werd op f 700.000,- (voor iedere erfgenaam f 175.000,-) in de zaak gelaten.

Aan de twee erfgenamen, die geen vennoten waren der firma, werden bepaalde bedragen in contanten uitbetaald. Jan Bluijssen had, tegen zijn zin, een belangrijk gedeelte van de banksaldi en waardepapieren moeten afstaan voor de investeringen van zijn zonen, zodat de erfenis wel in geld was uitgedrukt, maar een aanzienlijk gedeelte bestond uit investeringen van goederen van allerlei aard. De ontbrekende contanten werden in de vorm van acceptkredieten gemakkelijk van de banken verkregen.

De reputatie van de grote onderneming bleef tot kort voor haar ondergang ongeschonden. Het was een genoegen voor deze zaak uit te gaan. Een kaartje van “A.Bluijssen Zonen” opende de voor velen gesloten deuren. Of het nu betrof b.v. grote zaken, banken, ministeries, burgemeesters van grote gemeenten, redacties van belangrijke bladen, men behoefde nooit lang te wachten.

Was 1904 al geen best jaar, in 1905 werd een groot verlies geleden en ook 1906, waarvan de balans nooit voltooid is geworden, was een slecht jaar.

Hierbij kwam nog, dat de banken i.v.m. de heersende geldcrisis de bestaande credieten verlaagden of niet meer vernieuwden. Er moesten daarom andere en wel belangrijke geldbronnen aangeboord worden. Willem Bluijssen was zich bewust van het praktisch onbeperkt goederencrediet der firma en ging in 1905 over

tot het z.g. “ revolving credit” systeem, ook wel ten onrechte “co-versysteem” genoemd. Johan Bluijssen ging slechts schoorvoetend hiermee akkoord.

De firma kocht op verschillende markten goederen, waarbij zij zich beperkte tot haar eigen grondstoffen, n.l. koffie, olie en vet, tegen 3-maands accept, deed deze goederen verkavelen en opslaan in vemen en beleende de daarop ontvangen cedullen tegen contant geld, ongeveer 80 % der factuurwaarde. In verhouding werd het grootste bedrag aan koffie besteed, omdat in Brazilië de valorisatiewet voor koffie in aantocht was en tengevolge van de invoering van deze wet de koffieprijs zou stijgen. En inderdaad, de koffieprijs, die op basis van Santos in 1906 zes dollarcent per pond bedroeg, steeg in 1908 – toen het te laat was – tot acht dollarcent per pond.

Steeds meer goederen moesten er gekocht, steeds meer accepten uitgeschreven, steeds meer beleningen gesloten worden, om de groeiende behoefte aan geld bij te houden. Van deze transacties werd een aparte administratie aangelegd, die door één persoon werd bijgehouden en wel zo, dat er in de algemene administratie van het kantoor niets van gemerkt werd en naar buiten niets van uitlekte.

In juni 1907 werd door een firma in Antwerpen beslag gelegd op de door haar geleverde goederen (vet en olie), terwijl men deze in Rotterdam aan het opslaan was. Daarmee was de kogel door de kerk en het lot der firma, waarvan zoveel roem was uitgegaan, bezegeld. Het was als ’n donderslag bij ogenschijnlijk heldere hemel en het funeste nieuws verspreidde zich als een lopend vuurtje door stad en land.

Op 4 juli 1907 werd het faillissement der firma door de rechtbank in Roermond uitgesproken. Er werden natuurlijk vóór die datum allerlei pogingen aangewend om het noodlot af te weren, maar zonder succes. Hoe weinig men zelfs in de naaste kringen aan de mogelijkheid van een dergelijke situatie gedacht had, bleek op een familievergadering, waar één der familieleden in het dialect van zijn woonplaats opmerkte: “Ik daacht dèt hier klaor gawd waar”.

Het faillissement droeg een ongewoon karakter. Alle vaste goederen waren onbelast, behalve een hypotheek ad f 5.000 op een der huizen; ook alle roerende goederen waren onbelast, die voor financiering hadden gediend (zie boven). De drie curators spraken dan ook van een “rijk” faillissement; doordat alle binnenkomende gelden, na aftrek van de onkosten, ten goede kwamen aan de concurrente crediteuren, die tenslotte een matige uitkering ontvingen, werd de faillissementskas (consignatiekas) tijdelijk rijk gevuld.

De curators namen het wijze besluit de fabriek zo lang mogelijk te laten doordraaien. Er waren immers voldoende grondstoffen voorradig en de afzet baarde geen moeilijkheden. De margarinefabriek, met machines en inventaris werd uit het faillissement gekocht en verder geëxploiteerd door de Engelse maatschappij “Lidstone Castle & Co. Ltd” in Londen, onder directie van G. Sengers. De overige bezittingen in Nederland, België en Engeland, werden door de curators geleidelijk geliquideerd. Toen na enkele jaren de Engelse maatschappij “Lidstone Castle & Co. Ltd.” failliet ging, richtte G. Sengers een Nederlandse Naamloze Vennootschap op onder de naam “Asten Creameries”, die de fabriek overnam en enige tijd met succes exploiteerde.

De aandelen van deze N.V. waren gedurende een paar jaar een geliefkoosd speculatiepapier op de Amsterdamse beurs. De bestaande onderneming werd uitgebreid met een oliefabriek van grote capaciteit. Vóórdat deze in gebruik werd genomen, failliede: “Asten Creameries” (omstreeks 1920). De margarinefabriek o.a. werd gekocht door de Coöperatieve Zuivelfabriek “De Oude Molen” en in de gebouwen der oliefabriek werd het tricotagebedrijf van “Te Strake & Verkouteren” gevestigd.

Willem Bluijssen was ongetwijfeld een groot man, die met zijn gedachten en plannen zijn tijd ver vooruit was. Hij was echter te veel idealist: hij wilde zijn zaak als voorbeeld zien van algemeen belang, door goede waar rechtsreeks te verkopen aan de consument tegen “te” lage prijzen, met het gevolg dat het geld, nodig om die plannen uit te voeren, niet **verdiend** werd maar **geleend**

moest worden, in scherpe tegenstelling met de opvatting van zijn vader en ooms. Hij hechtte zeer grote waarde aan de **reputatie** van de firma en de naam Bluijssen. In een hooggestemd artikel in een Belgisch blad, na zijn tragische dood in Parijs in de tweede helft van juli 1907, werd terecht van hem gezegd “Jaloux de sa bonne réputation”.

De voortdurende kwaliteitsverbetering van het product margarine, o.m. door het fabriceren van melange –margarine met natuurboter vermengd– en Astor, een kwaliteit waarbij aan de grondstoffen eigeel werd toegevoegd en welke verbetering in hoofdzaak het werk was van Johan Bluijssen, gevoegd bij een nimmer aflatende reclame, hadden ook in het algemeen veel bijgedragen tot een juistere waardering van het product margarine. De advertenties waren dikwijls voorzien van pakkende slagzinnen, b.v. in grote letters over de hele breedte tussen de tekst van de eerste pagina van “Le Petit Bleu” in Brussel: Beurre Bluijssen, le moins cher et la qualité n’en pourrait être améliorée même en obtenant le double du prix actuel “. Het is merkwaardig treffend, dat de slagzin in de laatste advertentie in een groot aantal bladen (juni 1907) zelfbewust luidde: “Doe wel en zie niet om”(“Fais ce que dois adviendra que pourra “).

HET LANDGOED “ BLUIJSSENS BROEK “

DOOR G. WIJNEN

Tussen 1850 en 1860 werd door de drie gebroeders Bluijssen – vennoten der firma A. Bluijssen – Hannes, Willem en Jan, een complex heide en woeste grond aangekocht. Dit complex (ca. 4 km. van Asten-dorp) van ongeveer 60 a 70 ha. lag aan beide zijden van de zandweg, die Voordeldonk door het Gevlogt naar de later verharde weg van Asten naar Meijel liep. Voor de grond hebben zij zeker niet meer dan f 50,- per ha. betaald. Van dit complex werd een gedeelte geleidelijk ontgonnen voor bouw- en weiland en het andere gedeelte werd voor bosbeplanting bestemd. Door de stichting van voor die tijd grote gebouwen – woonhuis – stallen – schaapskooi – schuren aan beide kanten van de weg, ontstond de pachtboerderij “Bluijssens Broek” met een belangrijke veestapel – koeien – moalen (vaarzen) – schapen – varkens – 2 a 3 ossen en gewoonlijk 3 paarden.

Het werk op de boerderij werd gedaan door knechts en meiden, onder toezicht van een deskundige “baas “, die elke zondag rapport uitbracht aan Jan Bluijssen (na diens dood aan zijn zoon Johan Bluijssen, grootvader van voormalig Bisschop Jan Bluijssen). Het was op deze boerderij, dat het eerst in Asten en omgeving een dorsmachine met paardentractie in gebruik werd genomen.

Voor de familie Bluijssen en hun gezinnen was het een prachtig ontspanningsoord en goed jachtterrein. De weg van het dorp Asten naar Voordeldonk werd door de gemeente verhard (grindweg) en de firma Bluijssen maakte van de weg van Voordeldonk tot “Bluijssens Broek” een sintelweg. Sintels kwamen in de fabriek automatisch ter beschikking. Men kon het de heren Bluijssen, en speciaal Jan Bluijssen, aanzien, hoe zij genoten als zij met hun pracht landauer, bespannen met een raspaard, naar de mooie bezittingen reden. Het spreekt vanzelf, dat belangrijke zakenrelaties en vrienden uit het hogere maatschappelijke en politieke leven, die een bezoek aan Asten brachten, in de gelegenheid werden gesteld een uitstapje te maken naar “Bluijssens Broek”, waar ze door de 1^e meid, die uitmuntend kon koken, met heerlijke Brabantse gerechten, rijkelijk besproeid met wijnen uit de vermaarde wijnkelder, verwend werden.

Toen in 1901, bij de verdeling van de boedel na de dood van mevrouw de Weduwe Bluijssen-van den Dries, bleek, dat men een mand wijn vergeten had, werd deze naar “Bluijssens Broek” gebracht en werd een feestmaal aangericht, waarbij, behalve de fir-

manten Willem en Johan Bluijssen, het kantoorpersoneel (waartoe ook schrijver dezes behoorde) en de afdelingschefs uit de fabriek aanzaten.

Het hoofdgerecht was heerlijke spekstruif, waarbij (te?) overvloedig van de vergeten wijn geschonken werd. Het was in de zomer en het feest duurde tot middernacht. Het afleggen van de ca. 4 km naar Asten ging gepaard met vallen en opstaan en de volgende morgen om 9 uur was op het kantoor – waar normaal het werk begon om 8 uur – geen sterveling te zien. Sommigen hadden de wijn, ofschoon dat niet nodig was, nagemeten. De boerderij werd voortreffelijk beheerd en het vee, zowel als de veldvruchten, werden herhaaldelijk door deskundigen uit verschillende delen van het land bewonderd. Meerdere jaren achtereen werd een os gemest voor de paasveetentoonstelling. De os werd telkenjare op de tentoonstelling verkocht, om de Luikenaren er met de paasdagen van te laten smullen. In een bepaald jaar, omtrent de eeuwwisseling, werd een record bereikt: de paasos, die de eerste prijs met bijzondere vermelding in Luik behaalde, woog ruim 1.000 pond en werd verkocht voor duizend gouden francs, toen gelijk aan 480 gulden. De os, bestemd voor Luik, werd van “Bluijssens Broek” door drie personen (waaronder de baas van “Bluijssens Broek”) naar het dorp Asten bij een der firmanten voorgeleid, om zich nogmaals te laten bewonderen en verder naar het station Deurne geleid, waar hij werd ingeladen in een speciale veewagen, die hem rechtstreeks naar Luik bracht. De geleiders gingen mee, totdat de paasos zijn plaats op de tentoonstelling had ingenomen. Een boer of een zakenman, die dit leest, zal direct het rendement van zulk een boerderij in twijfel trekken en in het algemeen met recht. Jan Bluijssen-van den Dries heeft dit probleem opgelost. Een dorpsvriend van hem vroeg hem eens: “Heer (zo werd Jan Bluijssen genoemd) ge moet op het “Broek” elk jaar toch n’n hoop toegeven”. Jan antwoordde: “Toch nie Frits, het “Broek” brengt 4% op, mer dan reken ik er 2 voor plezier”. Bij de verdeling van de boedel van mevrouw de Weduwe Bluijssen-van den Dries werd Johan Bluijssen eigenaar van “Bluijssens Broek”, waar tegenover hij het erfdeel van zijn

vrouw, Cath. van den Heuvel, in de firma A. Bluijssen Zonen had ingebracht. Bij de gedwongen liquidatie van de firma A. Bluijssen Zonen in 1907 werd, na enige vergeefse pogingen om het landgoed buiten de boedel te houden, “Bluijssens Broek” openbaar verkocht en de opbrengst, op grond van hoofdelijke aansprakelijkheid, aan de boedel toegevoegd

VRIENDEN VAN HEEMKUNDEKRING DE VONDER

Acfis Business Centrum, Ter Hofstadlaan 75, Someren
Acker A.B.J. Hr. en Mevr. , Hombroeckstraat 1, Asten
Berkers G., Zonneweg 1, Someren
Bos ETB, Directie, Trasweg 5, Someren-Eind
Cortooms Verberne Bouw-Timmerbedrijf, Molenakkers 5, Asten
Driessen Bouwbedrijf, Postbus 90, 5720 AB Asten
Frank van Stekelenburg Assurantiën, Hofstraat 25, Asten
Fysiotherapie Campanula, Floralaan 22, Asten
Gianotten Adviesburo, Witvrouwenbergweg 8h, Someren.
Wil Hoebergen, Belastingadviesgroep Asten, Julianastraat 2, Asten
Isobouw Systems BV, Kanaalstraat 107, Someren.
Notaris Kessels, Wilhelminastraat 30-32, Asten
Larco Conserven Someren, Industrielaan 10, Someren..
Leenen Someren Beheer bv, Dr. Einattenlaan 28, 5711AW Someren
Wil en Toos Leenen, Floreffestr.109, 5711 AC Someren
Garage Linden, Ter Hofstadlaan 140, Someren.
Beheermij van der Loo, Markt 10, Asten. (Postbus 13, 5720 AA)
Schildersbedrijf Looymans, Hoornmanstraat 1, 5711 EZ Someren
Makelaar Strijbosch, Hofstraat 24, Asten
Smits Bouwbedrijf b.v., Dorser 2, Someren
Steyns E.B., Winkelstraat 9, Someren
Van Kaam Netwerk, Postbus 111, Someren
Hr en Mevr. Wijnen, Speelheuvelstraat 41, Someren
Hr. en Mevr. de Wit, Speelheuvelplein 4, Someren
Hr. en Mevr. v.d. Zanden, Jan v.d. Diesduncstraat 17, Asten

Dankzij de Vrienden en donaties van het Jan van der Loo Fonds, Rabobank Peelland en ONA heeft de Heemkundekring interessante projecten kunnen uitvoeren.

Vrienden van de Heemkundekring maken onze activiteiten mogelijk.
Hebt u interesse ? Info: bestuur Heemkundekring De Vonder (zie pag.2)